ବି. ଏନ୍. ଶଙ୍କରପ୍ପା

ବନାମ

ଉଥାନୁର ଶ୍ରୀନିବାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଜାନୁଆରୀ 21, 1992

[ଏ. ଏମ୍. ଅହମ୍ମଦି, କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଆର୍. ଏମ୍. ସାହାଇ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ, ତାଲୁକ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି, ମଣ୍ଡଳ ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧିନିୟମ, 1983 - ଧାରା 4 (1), (2) ସହିତ ପଠିତ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ, 1897 ର ଧାରା 14 - ଉପଆୟୁକ୍ତ - କ୍ଷମତା ଅଧୀନରେ - ସେ ସମୟ ସମୟରେ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ କି - ଏକ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟର ସ୍ଥାନ - କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱର ବିବେଚନା - ପରିସର - ଯେତେବେଳେ ବିବେଚନା ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତକ୍ଷେପ।

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ, ତାଲୁକ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି, ମଣ୍ଡଳ ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧିନିୟମ, 1983- ଧାରା 14 ସହିତ ପଠିତ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅଧିନିୟମ, 1897 ର ଧାରା 4 (2) - ସରଂଚନା- ଏକ ମଣ୍ଡଳ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଗଠନ ହେବା ଏବଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ପରେ କ୍ଷମତା ସମାପ୍ତ ହୋଇଗଲା କି।

16.1.1986 ରେ, ଉପଆୟୁକ୍ତ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ, ତାଲୁକ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି, ମଣ୍ଡଳ ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ପଞ୍ଚାୟତ ଆଇନ, 1983ର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ ମୁଦିୟାନୁରରେ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ପରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (3) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ସେ ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ଉଥାନପୁରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ ।

14.12.1987 ଉପରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ (W.P. ସଂଖ୍ୟା 7685/86) ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ମଣ୍ଡଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ପୂର୍ବ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାରିତ ହେବା ପରେ, ଉପଆୟୁକ୍ତ ଅଧିନୀୟମର ଧାରା **4 (2)** ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ବିଚାର କରିବେ ।

ମଣ୍ଡଳ ଏକ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାରିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ପରେ ଉପଆୟୁକ୍ତ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **4 (2)** ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ **20.1.1988** ରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅଧିସୂଚନା ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତା **1** ରୁ **10**ଜଣ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅଧିସୂଚନାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ (ଡବ୍ଲୁ.ପି.ସଂଖ୍ୟା **1888/88**)ରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅଧିସୂଚନାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ଆପତ୍ତିକୁ ବିଚାର କରି, ଉପଆୟୁକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **4 (2)** ଅନୁଯାୟୀ ଆଉ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଉଥାନପୁରରୁ ମୁଦିୟାନ୍ନୁରକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **4 (3)** ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଅଧିସୂଚନାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଯାହା ମଣ୍ଡଳୀୟ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା ।

ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. ସଂଖ୍ୟା **77/1989**ରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକକ ବିଚାରପତି ଏହି ଆବେଦନ କୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ବିରୋଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା **2564/1987** ତାରିଖ **28.5.1991**ରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପରେ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠର ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସଠିକତାକୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଅଧିନୀୟମର ଧାରା 4 (1) ଦ୍ୱାରା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ପରେ, 1897 ମସିହାର କର୍ଣ୍ଣାଟକ ସାଧାରଣ ଧାରା ଆଇନର ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ; ଆଇନର ଧାରା 4ର ଯୋଜନାକୁ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ସହାୟତାରେ ଏପରି ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ କୌଣସି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ଛାଡିବ ନାହିଁ; ଯଦି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତକୁ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଏ, ତେବେ ପୁନଃଗଠିତ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କ୍ଷମତା କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯାହା ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଜଟିଳତା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ; ଏବଂ ଥରେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କଲାପରେ, ଧାରା 4 (3) ଅନୁଯାୟୀ କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି, ସମୟ ସମୟରେ ଏକ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା, ଯଦି ସୁଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ତେବେ ଏହାକୁ ପଢିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦେଇଥିଲା କାରଣ ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଥରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବା ଉଚିତ; ଏହି ଅଧିନିୟମଟି ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ କୌଣସି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲା ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ,

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେ 1.01 ଧାରା 4 (1) ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଦୁଇଟି କାମ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯଥା (i) ଏକ ଅଞ୍ଚଳକୁ ମଣ୍ଡଳ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବା, ଏବଂ (ii) ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ।[293 B]

1.02 କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ, ତାଲୁକ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି, ମଣ୍ଡଳ ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ପଞ୍ଚାୟତ ଆଇନ, **1983** ର ଧାରା **4**ର ଉପ-ଧାରା **2** ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁଠାରେ ମଣ୍ଡଳର ଅଞ୍ଚଳରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ କିମ୍ବା କ୍ଷେତ୍ର ହ୍ରାସ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଧାରା **4** ର ଉପଧାରା **(2)** ର ଧାରା **(**ସି**)** ଅନୁଯାୟୀ, ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ କୌଣସି ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

1.03 ଧାରା **4** ର ଉପଧାରା **(2)**ର ଯୋଜନା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ମଣ୍ଡଳର କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ହ୍ରାସ ଘଟେ, ଉପଆୟୁକ୍ତ, ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବର ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶନ ପରେ, ସେହି କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ, ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିପାରିବେ ।

1.04 ଯଦି ପରିସ୍ଥିତି ଏପରି ଦାବି କରେ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟାଳୟର ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଯଥାର୍ଥତା ଥାଏ, ତେବେ ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **14** ସହିତ ପଠିତ ଧାରା **4 (1)** ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ।

1.05 'ମଧ୍ୟ' ଶବ୍ଦର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଶବ୍ଦ 'ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରେ' ଶବ୍ଦଟି ଏହା ଜଣାଇବା ପାଇଁ ବୁଝାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଥରେ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥିବା କ୍ଷମତା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ସଂରଚନା କରିବାକୁ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାବଧାନର ଭାଷା ସହିତ ମେଳ ଖାଉ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ଏହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଉପଆୟୁକ୍ତ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଏକ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

1.06 ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **14** ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ।

1.07 ମଣ୍ଡଳ ମୁଖ୍ୟାଳୟର ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଅବସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡିକ ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା ବିବେକାଧିକାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଉପଯୁକ୍ତ

ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରୟୋଗ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା କିମ୍ବା ତରବରିଆ ଭାବରେ ମନଯୋଗ ନ ଦେଇ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଯଦି ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ବିବେକାଧିକାର ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା, ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ବିବେଚନାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟଥାରେ ନୁହେଁ ।

2. ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ରେ ନୂତନ ଭାବରେ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାର ଅନୁପସ୍ଥିତିର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ମଣ୍ଡଳର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଗଠନ ହେବା ପରେ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ପରେ, ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଆଇନର ଧାରା 14 ସତ୍ତ୍ୱେ, କ୍ଷମତା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ଯଦି ଏପରି ଏକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4ର ଯୋଜନାରେ ରଖାଯାଏ ତେବେ ଉପଆୟୁକ୍ତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଭାବରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏପରି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏକ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତା ଦେଖାଦିଏ, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆଇନରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କଷ୍ଟ ଏବଂ ଜଟିଳତା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ । ତେଣୁ, ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଆଧାରରେ ପଢ଼ିବା ଜରୁରୀ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏପରି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ନହୁଏ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ପାଖରେ କ୍ଷମତା ବଜାୟ ରହେ, ଯାହା ଏକ ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପୁଜିବା ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଜେ. ଆର. ରଘୁପତି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମଏ. ପି. ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ, [1988] 4 ଏସ. ସି. ସି. 364, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା :ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 378/1992 ।

ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1224/1990ରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 31.7.1991 ତାରିଖର ରାୟରୁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସନ୍ତୋଷ ଏନ୍. ହେଗଡେ ଏବଂ ପି. ମାହାଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏ. କେ. ସୁଙ୍ଘିଆ, ରଣଜୀ ଥୋମାସ୍, କେ. ଭି. ମୋହନ, ଏମ୍. ବୀରାପ୍ପା ଏବଂ କେ. ଏଚ୍. ନୋବିନ୍ ସିଂହ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଅହମ୍ମଦି, ବିଶେଷ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ।।

ଏହି ଆବେଦନ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 31 ଜୁଲାଇ, 1991ର ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ, ଯେଉଁଠାରେ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଖାରଜ କରି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ 28 ମେ, 1991ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିବା 1987ର ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2564ରେ ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କହିଥିଲେ ଯେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ, ତାଲୁକ, ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି, ମଣ୍ଡଳ ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ପଞ୍ଚାୟତ ଆଇନ, 1983(ଏହାପରଠାରୁ 'ଅଧିନିୟମ' ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି)ର ଧାରା 4 (2) କୌଣସି ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ କୌଣସି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ: ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଏହି ମତକୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଆବେଦନର ଫଏସଲା ପାଇଁ ଆମେ କିଛି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରୁ ।

ଏହି ଅଧିନିୟମ 1984 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 14 ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ପରେ, 16 ଜାନୁଆରୀ, 1986ରେ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଇନର ଧାରା 4 (1) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ମୁଦିୟାନୁର ମଣ୍ଡଳ ନାମରେ ଏକ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ମୁଦିୟାନୁରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ମଣ୍ଡଳୀୟ ଆୟୁକ୍ତ ଆଇନର ଧାରା 4 (3) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ଉଥାନପୁରକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ 14 ଡିସେମ୍ବର, 1987ରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7685/86 ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ମଣ୍ଡଳୀୟ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଖାରଜ କରି କହିଥିଲେ ଯେ: ଯଦି ମଣ୍ଡଳ ଚାହେଁ ତେବେ ସେ ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ପୂର୍ବ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସଂକଳ୍ପ ପାରିତ କରିପାରିବେ ଯାହା ପରେ ଉପଆୟୁକ୍ତ ପାଇଁ ଆଇନର ଧାରା 4 (2) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ବିଚାର କରିବାକୁ ମୁକ୍ତ ରହିବ। ଏଥି ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ନୂତନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପରେ ଉପଆୟୁକ୍ତ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆଇନର ଧାରା 4 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ ଯାହା 20 ଜାନୁଆରୀ, 1988 ରେ ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅଧିସୂଚନା

ଜାରି ହେବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 10 ଉକ୍ତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅଧିସୂଚନାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1888/88 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ସେହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ମଧ୍ଧ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା। ଉପଆୟୁକ୍ତ ମଣ୍ଡଳର ସମାଧାନ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 10 ରୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅଧିସୂଚନାର ଜବାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବା ପରେ ମୁଦିୟାନୁରକୁ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ, ଆଇନର ଧାରା 4 (2) ଅନୁଯାୟୀ 23 ଜୁଲାଇ, 1988 ରେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ଉଥାନପୁରରୁ ମୁଦିୟାନୁରକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା । ପୁଣିଥରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 10 ଆଇନର ଧାରା 4 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଅଧିସୂଚନାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ମଣ୍ଡଳୀୟ ଆୟୁକ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 77/1989 ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠରେ ଏକ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ।1991 ମସିହା ମେ ମାସ 28 ତାରିଖରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2564/1987ରେ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ପରେ 1991 ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସ 31 ତାରିଖରେ ଏକ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦେଇ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ର ସଠିକତା ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଛି ।

ଧାରା 4 (1), ଯାହାକି 4 ଅକ୍ଟୋବର, 1985 ରେ ଏହାର ସଂଶୋଧନ ପୂର୍ବରୁ ରହିଥିଲା, ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ଜନସଂଖ୍ୟା ଥିବା ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମ ସମୂହର କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ମଣ୍ଡଳ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ସେହି ଉପ-ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବାର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା । 4 ଅକ୍ଟୋବର, 1985 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା 1986 ର ଅଧିନିୟମ 3 ଦ୍ୱାରା ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅଣାଯାଇଥିବା ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା, ଏହି କ୍ଷମତା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉପ-ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସଂଶୋଧିତ ଧାରା 4 (1) ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଦିଆଗଲା :

"(୧) ସରକାରଙ୍କ ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ବିଶେଷ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଉପଆୟୁକ୍ତ, ଯଦି, ତାଙ୍କ ମତରେ, ଆଠ ହଜାରରୁ କମ୍ ଏବଂ ବାର ହଜାରରୁ ଅଧିକ ନଥିବା ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମସମୂହକୁ ନେଇ ଗଠିତ ଯେକୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ମଣ୍ଡଳ ଘୋଷଣା କରିବା ସମୀଚୀନ, ତେବେ ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶନ ପରେ, ଅଧିନିୟମରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏପରି ଅଞ୍ଚଳକୁ ମଣ୍ଡଳ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରିବେ ।"

ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସରଳ ପଠନରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ କେବଳ ଏକ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ମଣ୍ଡଳ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇନଥିଲା ବରଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତା'ପରେ ଆମେ ଉପ-ଧାରା (2)କୁ ଉପନୀତ ହଉ, ଯାହା ସମ୍ପୃକ୍ତ ମଣ୍ଡଳର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା, ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେ, କୌଣସି ମଣ୍ଡଳର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିବା, ଏପରି ମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ସେଥିରୁ ବାଦ ଦେଇ, କୌଣସି ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି କିମ୍ବା କୌଣସି ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି କିମ୍ବା ରାଜପତ୍ରରେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବର ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶନ ପରେ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳ ମଣ୍ଡଳ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରେ । ଏହି ଉପ-ଧାରା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ମଣ୍ଡଳର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପରେ ପୁନର୍ଗଠିତ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (3) କମିଶନରଙ୍କୁ କୌଣସି ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶ ତାରିଖରୁ ତିରିଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ କିମ୍ବା ଆବେଦନକାରୀ କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ମଣ୍ଡଳଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଉପ-ଧାରା (1) କିମ୍ବା ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଉପ-ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଏବଂ ଯଦି ସେ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରନ୍ତି, ତେବେ ଉପ-ଧାରା (1) ର ତୃତୀୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ସଂଶୋଧନ କରିପାରିବେ । ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଏପରି ଭାବରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଦେଶ ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ । ଉପଧାରା 4ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନକୁ ନେଇ ଆମେ ଚିନ୍ତିତ ନୁହଁ ।

ତେଣୁ, ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ମଣ୍ଡଳ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ ପରେ ଏବଂ ଏହି ଉପ-ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଉପରେ, ଯଦି କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ତେବେ ମଣ୍ଡଳର ଆକାର ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରି ଏହାର ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ପଡିବ । ସେହି ଉପ-ଧାରା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅଧିବକ୍ତାମାନେ ଏହା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ଏହି ଉପ-ଧାରା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଏହା ତାଙ୍କୁ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ କାରଣ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଥରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବା ଉଚିତ କାରଣ ଆଇନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଭାବେ ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ କୌଣସି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ଏହି ଉପସ୍ଥାପନକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା କର୍ଣ୍ଣାଟକ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ, 1897 (ଏହାପରଠାରୁ 'ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ' ବୋଲି କୁହାଯାଏ)ର ଧାରା 14 ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

> "ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଆଇନର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ମହୀଶୂର କିମ୍ବା କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା, ଯେକୌଣସି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତେବେ ସମୟ ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ସେହି କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ।"

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଆଇନର ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ପରେ, ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ତେବେ ଉକ୍ତ ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ତେଣୁ, ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 14 ସହାୟତାରେ ଆଇନର ଧାରା 4 ର ଯୋଜନାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଉଚିତ ଯେ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ କୌଣସି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ଛାଡିବ ନାହିଁ । ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତାମତ

ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ମଣ୍ଡଳ କ୍ଷେତ୍ରର ଆକାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ପୁନର୍ଗଠିତ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି କ୍ଷମତା ରହିବ ନାହିଁ, ଯାହା ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ଜଟିଳତା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ । ତେଣୁ ସେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଥରେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଧାରା 4 ର ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ, ଯାହା ସଂଶୋଧନ ବିଷୟ ଆଧାରରେ କମିଶନର ଧାରା 4 ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଚୟନ କରିପାରିବେ, ସମୟ ସମୟରେ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ତେବେ ଏଥିରେ ପଢିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ଏହି ଉପସ୍ଥାପନରେ ଏକ ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ଯଥାର୍ଥତା ଅଛି ।

ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି ଧାରା 4 (1) ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯଥା, (i) ଏକ ଅଞ୍ଚଳକୁ ମଣ୍ଡଳ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବା, ଏବଂ (ii) ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା । 'ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା' ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବରୁ 'ଏହା ମଧ୍ୟ' ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସଟି ପ୍ରୟୋଗ ପରେ କ୍ଷମତା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ବୁଝାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ସଂରଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଭାଷା ସହିତ ମେଳ ଖାଉ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ଏହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଉପଆୟୁକ୍ତ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଏକ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ଅନୁଯାୟୀ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର ଏହି କ୍ଷମତା ସମୟ ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । 28 ମେ, 1991ରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2564/1987 ଏବଂ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 375/1989ର ଫଏସଲା କରିବା ସମୟରେ ଧାରା 14ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଧାରା 4 ର ଉପଧାରା (2) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ଯେଉଁଠାରେ ମଣ୍ଡଳର ଅଞ୍ଚଳରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଯୋଗ କିମ୍ବା ହ୍ରାସ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ର ଖଣ୍ଡ(c) ଅନୁଯାୟୀ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଉପ-ଧାରା (2) ର ଯୋଜନା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ମଣ୍ଡଳର କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ହ୍ରାସ ଘଟେ, ସେତେବେଳେ ଉପଆୟୁକ୍ତ, ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବର ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶନ ପରେ, ସେହି କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ମଣ୍ଡଳର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ

କରିପାରିବେ । ଧାରା 4 ର ଉପ-ଧାରା (2) ରେ ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ନୂତନ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାର ଅନୁପସ୍ଥିତିର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ମଣ୍ଡଳର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଗଠନ ହେବା ପରେ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ପରେ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ସତ୍ତ୍ୱେ କ୍ଷମତା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ଯଦି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4ର ଯୋଜନାରେ ଏପରି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ ତେବେ ଉପଆୟୁକ୍ତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମଣ୍ଡଳର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଭାବରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏପରି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏକ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୁଖ୍ୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାର ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପୁଜିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ସେତେବେଳେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆଇନରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଭାବରୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟ ଏବଂ ଜଟିଳତା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ । ତେଣୁ, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ଯେ ଆମେ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଏପରି ଆଧାରରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରିବ ଯେ ଏପରି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ନହୁଏ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମତା ବଜାୟ ଯାହା ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପୁଜିବା ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । *ଜେ.ଆର. ରଘୁପତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଏ.ପି. ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*, [1988] 4 SCC 364 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ମଣ୍ଡଳ ମୁଖ୍ୟାଳୟର ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଅବସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏହି ସପକ୍ଷରେ ବିବେଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଉକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିବେଚନା ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେବା ଉଚିତ ଏବଂ କୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ବିବେଚନାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ ବିନା କିମ୍ବା ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବିବେଚନାକୁ ମନଇଚ୍ଛା କିମ୍ବା ମନମୁଖୀ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଯଦି ଏହା ଦର୍ଶାଯାଏ ଯେ ବିବେଚନା ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା, ତେବେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ବିବେଚନାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ମୁକ୍ତ ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟଥାରେ ନୁହେଁ।

ତେଣୁ, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଯଦି ପରିସ୍ଥିତି ଏପରି ଦାବି କରେ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟାଳୟର ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଯଥାର୍ଥତା ଥାଏ, ତେବେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 14 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଉପଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ରହିବ । ତେଣୁ, ଆମେ ଏହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଉଛୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ବାତିଲ କରୁଛୁ ଏବଂ

ବିଞ୍ଚ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରୁଛୁ ଯେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଅପିଲକୁ ଉତ୍‌ଥାନ କରୁଥିବା ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯିବ । ତେବେ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ।

ଭି. ପି. ଆର୍. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।